

Veiligheidsregio Twente Uitkomsten controle en overige informatie 2015

Rapportage aan het algemeen bestuur

Het algemeen bestuur van
Veiligheidsregio Twente
Postbus 1400
7500 BK ENSCHEDE

Zwolle, 20 juni 2016

JSMT-AAYDFW/bj

Uitkomsten controle en overige informatie 2015

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van Veiligheidsregio Twente. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ Kernpunten uit onze rapportage
- ▶ Uitkomsten jaarrekeningcontrole
- ▶ Kwaliteit beheersorganisatie
- ▶ Rechtmatigheidsbeheer
- ▶ Onafhankelijkheid en controleproces

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2015. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van Veiligheidsregio Twente.

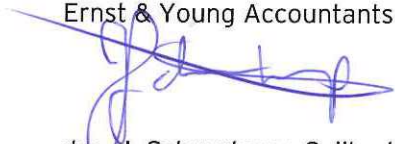
De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van het algemeen bestuur te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance.

Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 1 juni 2016 besproken en toegelicht tijdens het portefeuilleoverleg Middelven. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Twente.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J. Schuurkamp-Spijkerboer RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te 6 More London Place, London, SE1 2DA, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvesting aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	4
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	9
Kwaliteit beheersorganisatie	20
Rechtmatigheidsbeheer	25
Aandachtspunten	28

Bijlagen

1. Onafhankelijkheid en controleproces
2. Overzicht controleverschillen
3. SiSa-bijlage

Totaal aantal pagina's in dit rapport: 35

Kernpunten uit onze
rapportage

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	<p>Bij de jaarrekening 2015 van Veiligheidsregio Twente hebben wij d.d. 20 juni 2016 een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.</p> <p>Er resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen of materiële her rubriceringen voor de jaarrekening 2015. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2015 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van Veiligheidsregio Twente.</p>
	De jaarrekening is rechtmatig	<p>Bij de jaarrekening 2015 van Veiligheidsregio Twente hebben wij d.d. 20 juni 2016 een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekeningcontrole 2015 in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving.</p>
	(Geen) bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	<p>Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkering gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015. Op grond van ons onderzoek hebben wij geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.</p>

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Aandachtspunten jaarrekening	<p>In de jaarrekening hebben wij de onderstaande aandachtspunten geïdentificeerd:</p> <ul style="list-style-type: none">▶ In verband met een waardevermindering op onroerende activa, heeft er in 2015 een inhaalafschrijving van € 55.000 plaatsgevonden om de onroerende activa af te schrijven naar nihil. Tevens heeft er een inhaalafschrijving plaatsgevonden inzake de adem lucht toestellen van € 64.500 in verband met de buiten gebruikstelling van een bepaald merk.
	Belangrijkste controle verschillen	<p>Tijdens onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij de volgende gecorrigeerde controleverschillen vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none">▶ In 2015 is onder de overige vorderingen een bate geboekt met betrekking tot een te ontvangen creditnota van € 319.000 welke tevens als verplichting is geboekt onder de crediteuren. Derhalve is er sprake van onterechte balansophoging.▶ In 2015 zijn in de toelichting op de WNT de werkgeverslasten niet volledig verantwoord (totaal verschil € 6.390).▶ Toelichtingen en/of presentatie in de jaarrekening voldeden niet volledig aan de vereisten zoals in het BBV opgenomen (zie onderstaande voorbeelden ter illustratie). Waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd.<ul style="list-style-type: none">▶ Voor de presentatie van het schatkistbankieren is niet het format dat is opgesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken gebruikt, maar een eigen opstelling gehanteerd. In de eigen opstelling ontbreekt echter met welk bedrag het drempelbedrag is overschreden.▶ Bij de toelichting in paragraaf 4.1.1 De grondslagen voor resultaat en waardebepaling is de toelichting van de waardebepaling van de materiële vaste activa niet in overeenstemming met het BBV artikel 63 lid 2 en 3 toegelicht.▶ In de presentatie van de Materiële Vaste Activa is de afschrijving op de Risk Factory gepresenteerd als een investering en desinvestering waardoor het per saldo geen effect heeft. Derhalve is er geen sprake geweest van een investering/desinvestering en is er sprake van een onjuiste weergave van de investeringen/desinvesteringen in de jaarrekening. <p>In het hoofdstuk Uitkomsten jaarrekeningcontrole Veiligheidsregio Twente zijn wij nader ingegaan op de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole.</p>

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

Financiële positie/
kwaliteit van het
resultaat

Over 2015 heeft Veiligheidsregio Twente een negatief resultaat gerealiseerd (voor mutaties reserves) van € 953.000 ten opzichte van een na wijzigingen begroot resultaat van nihil. Het resultaat na mutaties reserves is € 603.000 positief. Het verschil laat zich zowel door positieve als negatieve afwijkingen verklaren. Deze afwijkingen worden in de jaarrekening in de hoofdstukken 1.2 Samenvatting resultaat 2015 en hoofdstuk 4.19 Analyse begrotingsrechtmatigheid verder toegelicht.

Hieronder zijn enkele belangrijke ontwikkelingen welke ten grondslag liggen aan het resultaat toegelicht;

- ▶ Een voordelig saldo op de salarissen van € 290.000 in verband met gedaalde werkgeverlasten (pensioenpremies), daarnaast is er voor € 274.000 voordeel gerealiseerd op de uitkering van vergoedingen en toelagen door het terugdringen van het aantal loze meldingen en inperking van het aantal aansluitingen OMS (vanwege de migratie).
- ▶ Een voordelig saldo op de vakbekwaamheid oefenen en opleiden (€ 643.000) in verband met het doorschuiven van verschillende trainingen naar 2016 door planning technische redenen. Daarnaast heeft de gewijzigde verantwoordingswijze van de opleidingskosten (toerekening van de last conform prestatie) gezorgd voor een voordeel. Tevens zijn de opleidingskosten in grote mate gerelateerd aan de in- en uitstroom van medewerkers bij de VRT.
- ▶ Een nadelig saldo van € 328.000 op de exploitatie OMS. Door de landelijke migratie van het brandmeldsysteem zijn alleen de verplichte aansluitingen gemigreerd en alle overige niet. Dit heeft geleid tot opbrengstenderving, daarnaast bleek een substantieel deel van de verbindingskosten 2014 nog niet in rekening te zijn gebracht bij Veiligheidsregio Twente. Tevens zijn de maandelijkse verbindingskosten substantieel gestegen ten opzichte van 2014.
- ▶ Een nadelig saldo van € 419.000 gerealiseerd op de gebouwen en materialen. Dit is voornamelijk gerealiseerd door een stijging van de niet begrote onderhoudsuitgaven welke gerelateerd zijn aan herstelwerkzaamheden van de gebouwen. Daarnaast zijn de exploitatielasten van de gebouwen hoger dan begroot onder meer door hogere energielasten.
- ▶ Een nadelig saldo van € 1.644.000 is gerealiseerd met betrekking tot onttrekkingen uit de reserves inzake Twente Safety & Security, Solidariteitsfonds en eenmalige dekking van de loon- en prijsindex 2015 per 2016 door te voeren.
- ▶ Voor de toelichting van het overige voordelig saldo van € 711.000 en het nadelig saldo van € 480.000 verwijzen wij naar hoofdstuk 1.2 Samenvatting resultaat 2015 in de jaarrekening 2015.

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Kwaliteit
beheersorganisatie

Interne
beheersmaatregelen

In onze managementletter hebben wij reeds gerapporteerd over de kwaliteit van de interne beheersing binnen Veiligheidsregio Twente. Hieruit hebben wij een aantal aandachtspunten geformuleerd ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening 2015. De belangrijkste punten zijn:

- ▶ Steekproef aanbestedingen (inclusief toetsing op vereisten Gids Proportionaliteit).
- ▶ Analyse en verantwoording inzake de Wet Normering Topinkomens (WNT).
- ▶ Opstellen jaarrekening conform gewijzigde BBV.
- ▶ Afronden werkzaamheden interne controleplan alsmede het door ontwikkelen van het interne controleplan ten einde te komen tot een systeemgerichte interne controle.

Tijdens onze controlewerkzaamheden in het kader van de jaarrekening 2015 hebben wij vastgesteld dat de aanvullende werkzaamheden zoals opgenomen in onze managementletter zijn opgepakt in het traject richting het opstellen van de jaarrekening.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Controleverklaring

Wij hebben d.d. 20 juni 2016 een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening van Veiligheidsregio Twente over het boekjaar geëindigd op 31 december 2015. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkering gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkering geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2015 van uw organisatie geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2015

Voordelig resultaat nader besproken

Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2015 bedraagt € 603.000 voordelig ten opzichte van een begroot sluitend saldo van € 953.000 nadelig.

Het resultaat over 2015 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Realisatie 2015	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	48.307	52.662	4.355
Totale baten	48.307	51.710	3.403
Totaal saldo van baten en lasten	0	-/- 953	-/- 953
Mutaties in reserve	0	1.555	1.555
Gerealiseerd resultaat	0	603	603

Kwaliteit van het resultaat

Het gerealiseerd saldo van baten en lasten (resultaat voor bestemming) bedraagt € 953.000 nadelig en wijkt daarmee € 953.000 nadelig af van de begroting na wijziging 2015, die is vastgesteld door het algemeen bestuur.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening analyseert Veiligheidsregio Twente het ontstaan van dit resultaat op een adequate wijze, door daarbij onderscheid te maken naar verschillen die ontstaan uit hoofde van structurele en incidentele posten en activiteiten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

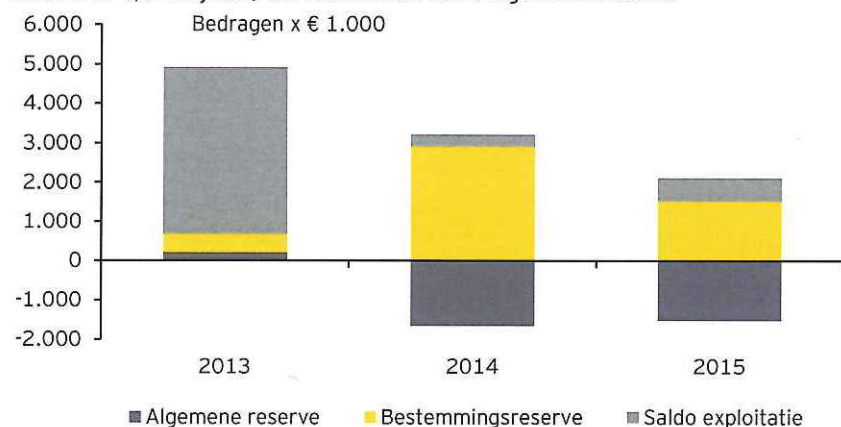
Onze analyse van de financiële positie

Analyse van de financiële positie

Onderstaand hebben wij een analyse van de financiële positie van Veiligheidsregio Twente in 2015 nader uiteengezet.

Eigen vermogen neemt af

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per jaareinde 2015 volgens de jaarrekening € 603.302 (2014: € 1,5 miljoen, 2013: € 4,9 miljoen) en heeft zich als volgt ontwikkeld:

De algemene reserve van de VRT betreft een negatieve reserve ter hoogte van € 1.524.568 dit betreft voornamelijk de negatieve FLO reserves welke hieronder verantwoord zijn. Het negatieve saldo van de algemene reserve is afgenomen met € 136.000 in 2015 als gevolg van een minimale onttrekking uit de reserves FLO (€ 30.000) en de dotatie van € 168.000 resultaat 2014 aan de algemene reserve.

Per saldo is gedurende 2015 € 1,5 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten laste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 953.000) het gerealiseerde resultaat van € 603.000.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Financiële Kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. De inwerkingtreding van dit besluit heeft plaatsgevonden op 1 april 2016. In de wijziging van het BBV is een paragraaf opgenomen met betrekking tot financiële kengetallen. Deze paragraaf zal voor gemeenschappelijke regelingen (waaronder Veiligheidsregio Twente) van kracht worden voor begrotingsjaar 2018. Derhalve om inzicht te verschaffen in de financiële positie van Veiligheidsregio Twente ultimo 2015, zijn in onderstaande tabel de financiële kengetallen voor Veiligheidsregio Twente nader toegelicht.

Relevante financiële kengetallen		
Ratio	2014 realisatie	2015 realisatie
Netto schuldquote	97%	97%
Netto schuldquote gecorr.	96,8%	96,8%
Solvabiliteitsratio	2,9%	1,1%

Een afzonderlijk kengetal zegt nog weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie van Veiligheidsregio Twente.

Netto schuld/gecorrigeerde schuld ratio

De netto schuld ratio laat zien wat de verhouding is tussen de netto schuld (schulden minus monetaire activa) en de totale baten. De ratio van Veiligheidsregio Twente ligt met 97% relatief hoog, wat betekent dat afgezet tegen de totale baten Veiligheidsregio Twente een relatief hoge schuldpositie heeft. Rekening houdend met de verstrekte leningen aan hypotheek medewerker bedraagt de gecorrigeerde schuld ratio 96,8%.

Solvabiliteit ratio

De totale vermogenspositie en het vermogen om vreemd vermogen (schulden) terug te kunnen betalen wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage is bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. De ratio van Veiligheidsregio Twente zijnde 1,1% geeft aan dat Veiligheidsregio Twente ultimo 2015 meer schulden heeft ten opzichte van het eigen vermogen dan voorgaand jaar.

Net als in voorgaand jaar reeds is opgemerkt achten wij een verbetering van het solvabiliteitspercentage wenselijk. Wat de benodigde solvabiliteit is, is afhankelijk van het risicoprofiel en de toekomstige ontwikkelingen van de organisatie. Welke risico's loopt Veiligheidsregio Twente zelf en welke risico's hebben zij verlegd naar de gemeenten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Financiering

In 2015 heeft Veiligheidsregio Twente een nieuwe langlopende lening van € 2,2 miljoen afgesloten met een rente percentage van 1,33% en een looptijd van tien jaar. De totale langlopende leningen portefeuille van Veiligheidsregio Twente bedraagt € 35,2 miljoen met een gemiddelde rente van 2,67%, dit is hoger dan de gemiddelde marktrente (gemiddelde marktrente tien jaarslening 1,85% (bron: BNG)). Voor een nadere beschouwing ten aanzien van uw financieringspositie verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering van de jaarrekening 2015.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm gedurende het boekjaar niet zijn overschreden.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2015 is gevoerd.

De totaal beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 2,1 miljoen. In de jaarrekening is voor een totaal aan risico's gespecificeerd van € 443.000. Zoals uit de jaarrekening blijkt is de risicoanalyse niet volledig in verband met de gewijzigde definitie (na invoering beleidskader risicomangement/weerstandsvermogen). In de programmabegroting 2016 is het actuele risicobeeld van Veiligheidsregio Twente opgenomen. In het kader van transparantie zouden wij u aanbevelen om integraal te rapporteren over de risico's die de organisatie identificeert.

Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden partijen in het jaarverslag 2015 voldoet aan de voorschriften van het artikel 15 van het BBV. Wij constateren dat voor alle verbonden partijen de cijfers 2015 zijn verantwoord. Daarnaast is vastgesteld dat het overzicht van de verbonden partijen volledig en juist zijn toegelicht in de jaarrekening.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2015 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen verantwoording uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) gecontroleerd met inachtneming van de Beleidsregels toepassing WNT 2015. Op basis van onze controle, waaraan het door het ministerie van BZK opgestelde Controleprotocol WNT ten grondslag ligt, hebben wij het een gecorrigeerd verschil van € 6.390 vastgesteld in het werkgeversdeel van de verantwoording.

Daarnaast hebben wij de WNT verantwoording voorgelegd aan het EY WNT Expert panel ter beoordeling van de juistheid en volledigheid van de WNT verantwoording 2015.

Op basis van de verrichte werkzaamheden is geconstateerd dat de WNT in 2015 is nageleefd en dat de toelichting hierover in de jaarrekening geen fouten en/of onzekerheden bevat.

Advies

Wij adviseren u voor komend jaar verscherpte aandacht te besteden aan de WNT verantwoording in de jaarrekening. En zodra er afwijkingen (mutaties topfunctionaris, mogelijke overschrijdingen, onduidelijkheid interpretatie wet- en regelgeving) zijn van de reguliere WNT verantwoording deze af te stemmen. Wij adviseren daarom ook om op voorhand zichtbare afstemming te hebben met een WNT specialist, teneinde te borgen dat de WNT verantwoording juist en volledig is.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Schatkistbankieren

Vanaf 2014 dient In de toelichting op de balans ten aanzien van schatkistbankieren het volgende te worden vermeld:

- ▶ Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording afgelegd wordt.
- ▶ Voor ieder kwartaal van het jaar dient het bedrag aan middelen toegelicht te worden dat buiten de schatkist is gehouden.

Conform de regelgeving bedraagt de drempel 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2.500.000 (gemiddelde per periode of maximum per dag).

Uit analyse van Veiligheidsregio Twente blijkt dat in twee kwartalen (eerste en derde kwartaal) niet is voldaan aan de regeling schatkistbankieren. Voor 2016 heeft Veiligheidsregio Twente afspraken gemaakt om het saldo automatisch te laten afkomen, zodat er geen noodzaak meer is om dit dagelijks te monitoren.

Toelichting hieromtrent is opgenomen in de paragraaf financiering in de jaarrekening 2015.

Ondanks dat er formeel gezien niet wordt voldaan aan de eisen van het schatkistbankieren heeft dit geen impact op het rechtmatigheidsoordeel. De gederfde rente-inkomsten voor het Rijk worden meegenomen als een (formele) rechtmatigheidsfout. Aan deze overtredingen zelf zijn geen (directe) financiële gevolgen verbonden.

Ten aanzien van een overschrijding van de drempelwaarde schatkistbankieren staan in de wet eveneens geen sancties of boetes.

Hierdoor heeft de overschrijding van de regelgeving met betrekking tot het schatkistbankieren geen (financiële) impact op het rechtmatigheidsoordeel.

Brede Doel uitkering Rampenbestrijding (BDuR)

Veiligheidsregio Twente wordt met name gefinancierd via de gemeentelijke bijdrage en een rijksbijdrage (Brede Doel uitkering Rampenbestrijding. Hierna: BDuR).

Wij hebben vastgesteld dat de BDuR beleidslijn op dezelfde manier is toegepast als voorgaand jaar (op basis van de werkelijke verhouding baten Rijk en baten gemeenten wordt een percentage van het resultaat gedoteerd/onttrokken aan vooruit ontvangen bedragen om in de toekomst te kunnen inzetten of terug te kunnen betalen aan het Rijk). In het accountantsverslag van voorgaand jaar hebben wij aangegeven dat deze verwerkingswijze akkoord is.

Overige opbrengsten

Naast de Rijksbijdrage en gemeentelijke bijdrage is sprake van de volgende twee materiële overige opbrengsten:

- ▶ Openbaar Meldsysteem (OMS)
- ▶ Facturatie brandweeroefeningen

Evenals vorig jaar hebben wij ten tijde van de interim-controle geconstateerd dat de beheersing omtrent deze overige opbrengsten verder kan worden verbeterd. Op basis van aanvullende uitgevoerde (interne-) controlewerkzaamheden hebben wij de verantwoorde overige opbrengsten akkoord bevonden. Wij hebben begrepen dat de organisatie de punten zoals ook door ons geadviseerd in de managementletter van 12 Januari 2016 heeft opgevolgd. Ten tijde van de interim controle 2016 zullen wij hierop toetsen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aanbestedingen

Per 1 april 2013 is de nieuwe aanbestedingswet van kracht.

Daarnaast neemt het belang van rechtmatige aanbestedingen, door de toenemende mate van claims en procedures, toe. Veiligheidsregio Twente heeft dit risico als zodanig ook gekwantificeerd in de paragraaf weerstandsvermogen.

In ons accountantsverslag 2014 en de managementletter 2015 hebben wij u gewezen op de gewijzigde regelgeving en het toenemende belang om aan de voorkant, middels waarborging binnen het proces, zorg te dragen voor een rechtmatige aanbesteding.

Tijdens onze interim-controle 2015 hebben wij vastgesteld dat binnen het aanbestedingsproces (nog) onvoldoende waarborgen zijn opgenomen om de rechtmatige aanbesteding te garanderen. Naar aanleiding hiervan heeft de organisatie achteraf middels een inkoopanalyse alsnog onderzocht welke inkopen aanbesteed hadden moeten worden en zijn zij vervolgens nagegaan of er sprake is geweest van een rechtmatige aanbesteding.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden zijn onderstaande onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot het eigen inkoop en aanbestedingsbeleid.

- ▶ Geconstateerde onrechtmatigheid € 121.000. Deze onrechtmatigheid heeft betrekking op de aankoop van hardware. De opdracht is enkelvoudig onderhands gegund, terwijl op basis van het eigen inkoop en aanbestedingsbeleid een meervoudige onderhandse procedure gevolgd had moeten worden.

- ▶ Geconstateerde onrechtmatigheid € 67.000. Deze onrechtmatigheid heeft betrekking op de werving en selectie van een personeelslid. Voor het werven en selecteren is de opdracht enkelvoudig gegund aan een partij. Nadat de juiste persoon geselecteerd is, is tevens de inhuur gefaciliteerd via deze partij, terwijl Veiligheidsregio Twente een contract heeft afgesloten met een andere aanbieder voor het inhuren van personeel. Dit is dan ook niet conform de eigen inkoop en aanbestedingsrichtlijnen en derhalve onrechtmatig.

Op basis van de geconstateerde onrechtmatigheid adviseren wij u om de beheersing binnen het proces effectief te waarborgen. Indien dit niet mogelijk is zal net als voorgaande jaren achteraf moeten worden vastgesteld of de aanbestedingen rechtmatig zijn geweest. Het achteraf vaststellen van de rechtmatigheid brengt het risico met zich mee dat dit arbeidsintensief is alsmede dat bijsturing niet meer mogelijk is. Daarnaast willen wij u graag informeren over een aantal algemene bevindingen welke naar voren zijn gekomen bij het controleren van de rechtmatigheid van de aanbestedingen.

- ▶ Veiligheidsregio Twente heeft in haar inkoop en aanbestedingsbeleid uiteengezet waar een goed inkoopdossier aan moet voldoen. Derhalve is geconstateerd dat de inkoopdossiers niet allen volledig zijn en tevens dat achteraf herstel werkzaamheden (bijvoorbeeld startformulieren invullen en laten autoriseren, nadat inkoop heeft plaats gevonden) plaats vinden om een dossier volledig te maken. Dit is niet conform het eigen inkoop en aanbestedingsbeleid, echter heeft het geen gevolgen voor ons oordeel omtrent de jaarrekening.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Materiële vaste activa

Ten aanzien van de materiële vaste activa hebben zich twee bijzonderheden voorgedaan in 2015, namelijk de verwerking van de inhaalafschrijvingen en de naleving van de nota activa en afschrijvingen

Inhaalafschrijvingen

In 2015 heeft de VRT inhaalafschrijvingen toegepast met een totale waarde van € 119.599. Zie onderstaande mutaties:

Omschrijving	31 december 2014	31 december 2015	Inhaal afschrijving
	€	€	€
Onroerend goed	62.804	7.792	55.012
Materieel	106.587	42.000	64.587

De inhaalafschrijving inzake het onroerend goed heeft betrekking op een waardevermindering van onroerend goed in verband met het besluit om een pand buiten gebruik te stellen.

De inhaalafschrijving op het materieel heeft betrekking op de ademluchttoestellen van Veiligheidsregio Twente. Bij de samenvoeging van de brandweer in 2013 is besloten om met één merk ademluchttoestellen verder te gaan. De overige merken zijn doorgeschoven in plaats van afstoten naar de trainingslocatie Troned. De marktwaarde van deze toestellen ultimo 2013 was € 60.000 met een levensduur van tien jaar. Derhalve dient de boekwaarde ultimo 2015 € 42.000 te zijn, derhalve is bovenstaande inhaalafschrijving verwerkt in de jaarrekening 2015.

Nota activa en afschrijvingen

Tevens is bij de controle van de jaarrekening 2015 geconstateerd dat de nota activa en afschrijvingen niet ten alle tijde juist/volledig worden toegepast. In de nota activa en afschrijvingen is geconstateerd dat het onduidelijk is wanneer kosten geactiveerd dienen te worden of als onderhoudskosten gepresenteerd te worden. In de nota activa en afschrijvingen is onvoldoende onderscheid gemaakt tussen onderhoud met een duurzame waarde vermeerdering en regulier (herstel) onderhoud. Derhalve is niet duidelijk wanneer onderhoud geactiveerd dient te worden of als kosten gepresenteerd dient te worden. Daarnaast is geconstateerd dat er nieuwe afschrijvingscategorieën zijn toegevoegd aan de nota activa en afschrijvingen. Derhalve zijn deze categorieën niet vooraf ter goedkeuring voorgelegd aan het algemeen bestuur.

In intentie is er sprake van onrechtmatigheid door bovenstaande niet vooraf goed te laten keuren door het bestuur. Echter wordt het niet formeel afgedwongen door hogere wetgeving. In het kader van transparantie adviseren wij u in het vervolg tijdig het dagelijks bestuur mee te nemen in deze besluiten, middels tussentijdse rapportages.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Single information Single audit bijlage (SiSa)

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkering gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015.

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1 miljoen is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1 miljoen is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door Veiligheidsregio Twente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2015 van Veiligheidsregio Twente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Indien wij kunnen steunen op de processen, betekent dit dat wij minder uitgebreide werkzaamheden per balansdatum behoeven te verrichten. In het kader van uw interne beheersing hebben wij geconstateerd dat er een verbetertraject is ingezet. Daarbij hebben wij geen significante leemtes geconstateerd, anders dan reeds in de managementletter met u is gedeeld. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Positie verbijzonderde interne controle

Binnen Veiligheidsregio Twente is intern de verbijzonderde interne controle functie belegd. Wij hebben met de betreffende medewerker voor aanvang van zowel de interim- als de jaarrekeningcontrole 2015 de door Veiligheidsregio Twente uit te voeren controlewerkzaamheden besproken. Op basis van de uitkomsten van deze controles hebben wij de door ons geplande en uitgevoerde controlewerkzaamheden geëvalueerd en desgewenst indien noodzakelijk aangepast of uitgebreid.

Algemene ontwikkelingen ten aanzien van de VIC functie

Bij het gebruikmaken van werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle functie is de Nederlandse Standaard 610 Gebruikmaken van de werkzaamheden van interne auditors van toepassing. Deze standaard is in 2014 aangescherpt. De standaard houdt onder meer in dat de accountant de voor zijn relevante, door de verbijzonderde interne controle functie uitgevoerde werkzaamheden evalueert en test om zich ervan te overtuigen, dat de werkzaamheden toereikend zijn voor zijn doelstellingen en om vast te stellen welke eigen werkzaamheden zijn eigen professionals moeten uitvoeren.

De aangescherpte standaard stelt eisen aan de kwaliteit en inrichting van de verbijzonderde interne controle functie. De eisen hebben betrekking op objectiviteit en onafhankelijkheid, deskundigheid en systematische en gedisciplineerde aanpak en dat de VIC geen vervanging van de IC is. Daarnaast is goede communicatie tussen de verbijzonderde interne controlefunctie en de accountant van groot belang.

De accountant kan en mag gebruik (blijven) maken van eerder verrichte interne controles bij de organisatie indien deze voldoen aan de aangescherpte voorwaarden met betrekking tot objectiviteit, deskundigheid en kwaliteit. Ondanks de doorgevoerde wijzigingen en verbeteringen in de uitgevoerde interne controles door Veiligheidsregio Twente hebben wij in verband met de aangescherpte wet- en regelgeving niet gesteund op de werkzaamheden van de interne controle. Wel hebben de uitgevoerde interne controles en de uitkomsten daarvan als input gediend voor onze eigen werkzaamheden.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2015, uitgebracht aan het algemeen bestuur op 11 januari 2016 hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2015 opgenomen. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken vóór de jaarrekeningcontrole 2015 opgepakt zouden moeten zijn (prioriteit H).

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd. Onderstaand geven wij de huidige stand van zaken nader in detail weer.

Onderstaande bevinding is geconstateerd tijdens de interim controle 2015 en is voor het tweede half jaar wederom vastgesteld. De controle is adequaat uitgevoerd door de ViC, derhalve is vastgesteld dat het treasury statuut niet wordt nageleefd bij het afsluiten van kasgeldleningen. Het niet naleven van het treasury statuut heeft geen impact op de door ons te verstrekken verklaring bij de jaarrekening 2015.

Tekortkomingen interne beheersing		
Bevinding	Risico-effect	Actie/reactie management
Wij hebben vastgesteld dat bij het afsluiten van kasgeldleningen niet het treasury statuut wordt nageleefd. Bij het aangaan van een kasgeldlening in 2015 is namelijk telefonisch een kasgeldlening afgesloten en zijn geen offertes opgenomen, daarnaast ontbreekt de zichtbare autorisatie en het vier ogen principe.	Door het niet naleven van het treasury statuut (telefonisch afsluiten) bestaat het risico dat ten onrechte kasgeldleningen worden afgesloten (geen vier ogen principe). Door het niet opvragen van schriftelijke offertes is achteraf niet vast te stellen of bij de meest voordelige partij een kasgeldlening is afgesloten.	Het management van de VRT herkent zich in de bevinding en zal opvolging geven aan de aanbeveling in 2016.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het algemeen bestuur ontvangen. Wij hebben ten behoeve van onze controle de algemene en applicatie specifieke IT-beheersmaatregelen getest. Derhalve willen wij u graag op de hoogte stellen van onderstaande bevinding en ontwikkelingen welke in 2016 aanstaande zijn.

Continuïteit IT organisatie

Bij de controle van de aanbestedingen hebben wij vastgesteld dat Veiligheidsregio Twente voor het grote onderhoud van haar applicatie Veiligheidsnet gebruik maakt van één leverancier, welke als zelfstandige ondernemer werkt. Op basis hiervan is geconstateerd dat er een risico op discontinuïteit bestaat indien deze leverancier omvalt.

Advies

Wij adviseren u om te inventariseren hoe groot uw afhankelijkheid van deze leverancier is en welke impact een eventueel omvallen van deze leverancier heeft op uw organisatie. Daarnaast raden wij u aan om te inventariseren hoe u de afhankelijkheid van deze leverancier kunt verkleinen indien mogelijk.

Actuele ontwikkelingen en IT organisatie

Wetgeving meldplicht datalekken Wet bescherming persoonsgegevens
Met de digitalisering van data binnen organisaties neemt het belang van cybersecurity steeds meer toe, zo ook voor Veiligheidsregio Twente. Daarnaast zorgen verandering in wet- en regelgeving ook voor een toenemend belang van het beschermen van digitale (persoons)gegevens. Op 1 januari 2016 is de wet Meldplicht datalekken in werking getreden. Deze wet verruimt de huidige Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en verplicht organisaties een datalek te melden. Het doel van de wet is de gevolgen van een data lek voor de betrokkenen zoveel mogelijk te beperken en op deze manier een bijdrage te leveren aan het behoud en herstel van vertrouwen in de omgang met persoonsgegevens. Op basis van deze nieuwe wet moet u in het geval van een datalek niet alleen melding maken bij de toezichthouder, het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), maar ook bij de betrokkene. Het niet naleven van deze regelgeving resulteert in een forse boete.

Conclusie

De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Fraude risico's

Wij informeren het algemeen bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Wij hebben geen indicaties dat dergelijke situaties zich hebben voorgedaan in 2015.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat. Standaard 240 "De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten". Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur onder toezicht van het algemeen bestuur sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2015 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2015 van Veiligheidsregio Twente. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ Het rechtmatigheidsbeheer
- ▶ De naleving van het voorwaarden criterium
- ▶ De begrotingsrechtmatigheid
- ▶ Mutaties in de reserves
- ▶ Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
- ▶ De niet-financiële beheers handelingen

Rechtmatigheidsbeheer

Het controleprotocol, inclusief het normenkader is door het algemeen bestuur vastgesteld. Het normenkader is intern door uw organisatie vertaald in een intern controleplan, waarin de uit te voeren werkzaamheden zijn opgenomen. Ten tijde van de interim controle hebben wij geconstateerd dat de interne beheersing inclusief de uitgevoerde verbijzonderde interne controle nog niet toereikend was om de rechtmatigheid vast te kunnen stellen.

Wij zijn van mening dat Veiligheidsregio voor het boekjaar 2015 een deugdelijk rechtmatigheidsonderzoek heeft uitgevoerd maar dat op punten doorontwikkeling, met name inbedding van de rechtmatigheid in de processen, alsmede overgang van gegevensgericht naar meer systeemgericht mogelijk is.

Aandachtspunt is de tijdige uitvoering van de verbijzonderde interne controle en de vertaling van de fouten en onzekerheden naar aanvullende werkzaamheden.

Voorwaarden criterium

Wij hebben geen bevindingen geconstateerd met betrekking tot het voorwaarden criterium.

Begrotingsrechtmatigheid

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het bestuur is gerespecteerd.

De overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten zijn door het dagelijks bestuur in de toelichting op de programmarekening toereikend toegelicht. Het dagelijks bestuur stelt het algemeen bestuur voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2015. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Rechtmatigheid aanbesteden

Fouten in de aanbestedingen betreffen rechtmatigheidsfouten doordat meerdere aanbestedingen niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde EU-aanbestedingswetgeving hebben plaatsgevonden of niet in overeenstemming zijn met het interne inkoop en aanbestedingsbeleid.

Wij hebben geen onrechtmatige aanbestedingen geconstateerd in het kader van de EU Aanbestedingswetgeving. Derhalve hebben wij een onrechtmatigheid van € 121.000 vastgesteld in het kader van het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid. Deze onrechtmatigheid overschrijdt niet onze controletolerantie en heeft dan ook geen invloed op de te verstrekken verklaring. Op basis hiervan kunnen wij bij de jaarrekening 2015 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring verstrekken.

Rechtmatigheidsbeheer

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

Uw organisatie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheers handelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij Veiligheidsregio Twente betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Het definitieve Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV met de wijzigingen voortvloeiende uit het traject Vernieuwing BBV en uit de invoering van de Vennootschapsbelasting is op 17 maart 2016 geplaatst in het Staatsblad. Deze wijzigingen hebben enerzijds effect op de begrotingsjaren 2017 en verder van Veiligheidsregio Twente. Anderzijds hebben deze wijzigingen ook op specifieke gebieden effect op de jaarrekening 2016. In het wijzigingsbesluit is geregeld dat met een ministeriële regeling nadere regels kunnen worden vastgesteld.

Daarnaast heeft de commissie BBV naar aanleiding van het wijzigingsbesluit een aantal geactualiseerde richtinggevende notities gepubliceerd.

Bijgaand informeren we u op hoofdlijnen over de effecten voor Veiligheidsregio Twente, wij informeren u in een later stadium door middel van onze vaktechnische uitgave Overheid over de nadere details van deze wijzigingen.

Wijzigingen begroting 2017

Met ingang van begrotingsjaar 2017 (voor openbare lichamen ingesteld op grond van de Wgr vanaf 2018) dient Veiligheidsregio Twente rekening te houden met de volgende belangrijke wijzigingen:

- ▶ Indeling en verantwoording naar voorgeschreven **taakvelden**, deze voorgeschreven taakvelden zijn bij ministeriële regeling bepaald.
- ▶ **Invoering van voorgeschreven beleidsindicatoren**, ook deze zijn bij ministeriële regeling bepaald.
- ▶ Opnemen van een apart overzicht kosten **overhead** en meer inzicht in toerekening overhead, onder andere in overzicht overhead en paragrafen financiering en lokale heffingen.

- ▶ Meer inzicht in **prestaties verbonden partijen**, door een betere koppeling tussen eigen taken en taken uitgevoerd door verbonden partijen.
- ▶ Voor de categorie **Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut** vervalt de keuzemogelijkheid tot het wel of niet activeren. Deze investeringen dienen met ingang van 2017 te worden geactiveerd. Tevens is het niet langer toegestaan om reserves direct hierop in mindering te brengen of versneld af te schrijven.

Wij adviseren u bovenstaande zaken vroegtijdig op te pakken ter voorbereiding op de begrotingsronde 2018.

Wijzigingen jaarrekening 2016

De eerder genoemde wijzigingen hebben pas effect op de begroting 2017 en de daarmee samenhangende jaarrekening 2017. De jaarrekening 2016 wordt echter op een aantal vlakken al geraakt door de vernieuwing BBV:

- ▶ Het verplaatsen van de balanscategorie bijdragen aan activa in eigendom van derden van de financiële vaste activa naar de immateriële vaste activa.
- ▶ Nadere uitsplitsing van de ontvangen en nog te ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel naar verstrekker, te weten:
 - ▶ Europese overheidslichamen.
 - ▶ Het Rijk.
 - ▶ Overige Nederlandse overheidslichamen.

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die we hieronder hebben opgenomen betreffen:

- ▶ Langdurige betrokkenheid
- ▶ Samenloop van dienstverlening
- ▶ Geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2014 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 wordt een gewijzigde ViO van kracht vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en de raad van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Impact ViO op relatie Veiligheidsregio Twente en EY

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Per 17 juni 2016 moet de externe accountant roteren na een periode van vijf jaar waarbij verder een afkoelingstermijn van drie jaar geldt. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. J. Schuurkamp-Spijkerboer RA (Extern Accountant), met ingang van de jaarrekeningcontrole 2012
- ▶ drs. J. Smit RA (Manager), sinds jaarrekeningcontrole 2012

Dit betekent dat geen van onze teamleden de termijn van zeven jaren bij Veiligheidsregio Twente heeft overschreden.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij hebben geen geschenken en/of persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven voornoemd bedrag verstrekt/ontvangen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 van Veiligheidsregio Twente gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 van Veiligheidsregio Twente gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van Veiligheidsregio Twente.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het dagelijks bestuur heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt het algemeen bestuur de goedkeuring tolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De in onderstaande tabel genoemde toleranties zijn gehanteerd bij de controle van de jaarrekening 2015.

Goedkeurings-tolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Op grond van de jaarrekening 2015 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 526.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.578.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door het algemeen bestuur bepaald op € 108.000.

De conclusie is dat er na de controle geen controleverschillen resteren die van invloed zijn op de strekking van de controleverklaring.

Urenverantwoording EY

In onze opdrachtbevestiging van 3 november 2015 hebben wij u geïnformeerd over onze controleaanpak en de belangrijke aandachtsgebieden hierin. Om u een indruk te geven van de urenbesteding van de partners en de overige teamleden aan de jaarrekening 2015 is dit overzicht bijgevoegd:

Overzicht begroot vs. realisatie uren controle jaarrekening 2015

	Begrote uren	Gerealiseerde uren
Urenbesteding partner	15	25
Urenbesteding manager	40	60
Urenbesteding senior	85	165
Urenbesteding overige teamleden	120	209
Urenbesteding totaal	260	458

Wij hebben onze werkzaamheden consistent met dit plan uitgevoerd. Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem-en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde specialisten. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die Veiligheidsregio Twente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen te worden opgenomen of gerapporteerd.

Op basis van de verrichte werkzaamheden zijn er twee ongecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd ten aanzien van de rechtmatigheid in de jaarrekening 2015.

Rechtmatigheid aanbestedingen

Wij hebben een onrechtmatigheid van € 188.000 vastgesteld in het kader van het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid. Deze onrechtmatigheid overschrijdt niet onze controletolerantie en heeft dan ook geen invloed op de te verstrekken verklaring.

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw organisatie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2015	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)	Geen	-	-

